

สถานการณ์โรคไข้ปวดข้อยุงลายประเทศไทย ประจำปีพ.ศ. 50/2561
ณ วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2561

สำนักโรคติดต่ออันตราย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

โรคไข้ปวดข้อยุงลายหรือชิคุนกุนยา (Chikungunya fever) จากการรายงานในระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2560 พบผู้ป่วยสูงสุดในปี พ.ศ. 2557 อัตราป่วย 0.29 ต่อประชากรแสนคน แต่ในปี พ.ศ. 2558 - 2560 ผู้ป่วยลดลงอย่างต่อเนื่องและต่ำสุดในปี พ.ศ. 2560 อัตราป่วย 0.01 ต่อประชากรแสนคน ยังไม่รายงานผู้เสียชีวิตจากโรคนี้

ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 - 25 ธันวาคม 2561 พบผู้ป่วยสะสม 2,513 ราย อัตราป่วย 3.82 ต่อประชากรแสนคน สูงกว่าในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาถึง 104 เท่า เป็นเพศหญิง 1,550 ราย เพศชาย 963 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 1 : 1.61 พบได้ทุกกลุ่มอายุ สูงสุดในวัยเรียน อายุ 10 - 14 ปี อัตราป่วย 5.86 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาเป็นกลุ่มวัยทำงาน อายุ 25 - 29 ปี (5.84) อายุ 30 - 34 ปี (5.25) อายุ 20 - 24 ปี (4.86) และ 15 - 19 ปี (4.66) สัดส่วนอาชีพรับจ้างสูงสุด ร้อยละ 37.72 รองลงมาคือนักเรียน (27.14%) และงานบ้าน (11.18%)

พบผู้ป่วยได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนมีรายงานผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนพฤษภาคมและสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน 1,161 ราย รองลงมาคือธันวาคม 702 ราย และตุลาคม 225 ราย พบต่ำสุดในเดือนมกราคมและเมษายน เดือนละ 4 ราย เป็นผู้ป่วยนอกเขตเทศบาลร้อยละ 51.73 และในเขตเทศบาล (48.27%) ส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ อัตราป่วย 26.52 ต่อประชากรแสนคน และภาคกลาง (0.10) มีรายงานผู้ป่วยจากทั้งหมด 14 จังหวัด 10 จังหวัด อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ สูงสุดที่จังหวัดสงขลา อัตราป่วย 110.54 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือสตูล (70.40) และนราธิวาส (35.24) (ดังตารางที่ 1)

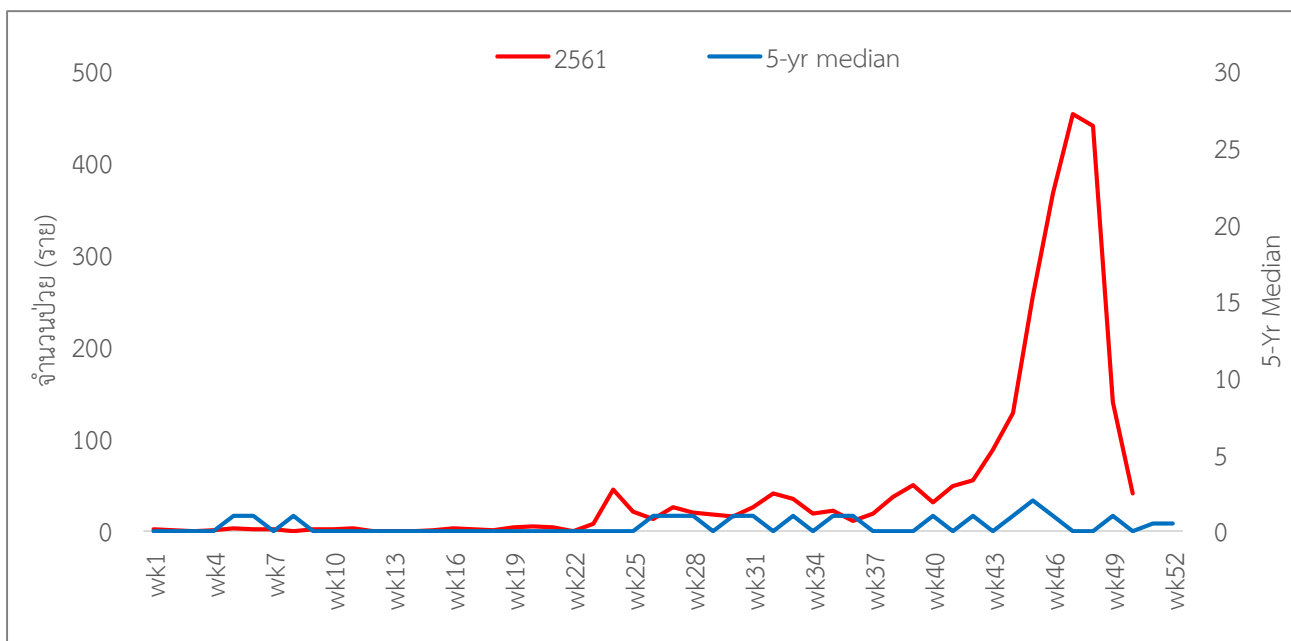
ตารางที่ 1 จำนวนและอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนโรคไข้ปวดข้อยุงลาย รายจังหวัด และอำเภอที่พบผู้ป่วย พ.ศ. 2561

จังหวัด	อำเภอ	จำนวน (ราย)	อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน
สงขลา	เมืองสงขลา สทิงพระ จะนะ เทพา สะบ้าย้อย กระแสสินธุ์ รัตภูมิ สะเดา หาดใหญ่ นาหม่อม ควนเนียง บางกล่ำ สิงหนคร คลองหอยโข้ง นาทวี ระโนด	1,577	110.54
สตูล	เมืองสตูล ควนโดน ท่าแพ ละงู พงษ์หัว	226	70.40
นราธิวาส	เมืองนราธิวาส ตากใบ บาเจาะ ยี่งอ ระแงะ รือเสาะ ศรีสาคร แว้ง สุโหงโกลก สุโหงปาดี เจาะไอร้อง	279	35.24
ภูเก็ต	เมืองภูเก็ต ถลาง	138	34.77
ปัตตานี	เมืองปัตตานี โคกโพธิ์ หนองจิก ยะหริ่ง ปะนา-ระ มายอ สายบุรี ไม้แก่น ยะรัง พังยางแดง	171	24.30
ตรัง	เมืองตรัง กันตัง ห้วยยอด วังวิเศษ ย่านตาขาว ปะเหลียน นาโยง	50	7.80
พัทลุง	เมืองพัทลุง ควนขนุน ปากพะยูน ป่าบอน ป่าพะยอม	21	4.01
กระบี่	เมืองกระบี่ เกาะลันตา	13	2.79

จังหวัด	อำเภอ	จำนวน (ราย)	อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน
ยะลา	เมืองยะลา ธารโต เบตง	14	2.67
เพชรบุรี	บ้านแหลม	5	1.05
ประจวบคีรีขันธ์	ปราณบุรี	4	0.75
กรุงเทพมหานคร	เขตดุสิต เขตคลองเตย เขตยานนาวา เขต- จอมทอง เขตบางกะปิ เขตสวนหลวง	12	0.21
สุราษฎร์ธานี	เมืองสุราษฎร์ธานี	2	0.19
นนทบุรี	เมืองนนทบุรี	1	0.08

อ้างอิง : ข้อมูลผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูลจาก รง 506 สำนักระบาดวิทยา

สัปดาห์ที่ผ่านมา (19 - 25 ธันวาคม 2561) มีรายงานผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูลรายใหม่ จำนวน 130 ราย จาก 8 จังหวัด ได้แก่ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กระบี่ ภูเก็ต ตรัง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส แนวโน้มจำนวนผู้ป่วยรายสัปดาห์เป็นดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูลรายสัปดาห์ ปี พ.ศ. 2560, 2561 เปรียบเทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง

ข้อมูลจากโปรแกรมตรวจสอบข่าวการระบาดระหว่างวันที่ 19 - 25 ธันวาคม 2561 มีเหตุการณ์ที่ได้รับแจ้งทั้งหมด 3 เหตุการณ์ จาก 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เหตุการณ์โรคไข้วัดข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากโปรแกรมตรวจสอบข่าวการระบาด สำนักระบาดวิทยา รายจังหวัด อำเภอ ตำบล ปี พ.ศ. 2561

เหตุการณ์	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนผู้ป่วย (ราย)	วันที่พบผู้ป่วย รายแรก	วันที่พบผู้ป่วย รายสุดท้าย	ผลตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ
ยืนยันผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูล	กรุงเทพฯ	เขตบางแค	แขวงบางแคเหนือ	11	2 ธ.ค. 61	20 ธ.ค. 61	Chikungunya PCR +ve 2 ราย
สงสัยผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูล	กรุงเทพฯ	เขตคลองสาน	แขวงคลองตันไทร	22	-	21 ธ.ค. 61	รอผล
สงสัยผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูล	กรุงเทพฯ	เขตประเวศ	แขวงประเวศ	14	11 ธ.ค. 61	21 ธ.ค. 61	รอผล

มาตรการเฝ้าระวังควบคุมโรค

1. ดำเนินการสอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่ที่พบผู้ป่วย โดยการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในชุมชน ค้นหาแหล่งติดเชื่อจากการสอบถามประวัติเดินทางหรือการอยู่อาศัยเป็นระยะเวลาเท่ากับระยะฟักตัวของโรคก่อนวันเริ่มป่วย สอบสวนหาปัจจัยเสี่ยงคือความชุกชุมยุ่ง่าย
2. ป้องกันและควบคุมโรคเช่นเดียวกับโรคไข้เลือดออก คือ เน้นการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง แหล่งน้ำขังที่ยุงลายสามารถวางไข่ได้และพ่นสารเคมีเพื่อกำจัดยุงตัวเต็มวัยเป็นมาตรการเสริมซึ่งจะดำเนินการต่อเนื่องในวันที่ 0, 3, 7, 14, 21, และ 28 นับจากวันที่ได้รับแจ้งผู้ป่วย

การประเมินความเสี่ยง

สถานการณ์โรคไข้ปวดข้อยุงลายสัปดาห์นี้ จำนวนผู้ป่วยในพื้นที่ภาคใต้เริ่มชะลอตัวลง แต่ยังคงมีการรายงานผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องในบางจังหวัด ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต ปัตตานี ยะลา กระบี่และนราธิวาส เนื่องจากภาคใต้มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี ทำให้เป็นแหล่งชุกชุมของยุง จึงต้องมีการเฝ้าระวังโรคอย่างต่อเนื่อง และมีรายงานเหตุการณ์การระบาดในพื้นที่ภาคกลางของเมืองใหญ่ของภาคใต้ โดยเฉพาะในจังหวัดกรุงเทพมหานครและภูเก็ต เนื่องจากการเคลื่อนย้ายของประชากร ลักษณะชุมชนแออัด ประชาชนหนาแน่น การดำเนินงานควบคุมโรคทำได้ไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับรายงานผู้ป่วยเพราะเป็นพื้นที่ส่วนบุคคลและสถานที่เอกชนเข้าถึงได้ยาก ดังนั้นการควบคุมโรคจึงควรมีมาตรการที่เข้มข้นในการเข้าถึงแหล่งชุมชนในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและสร้างความตระหนักให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว โดยเฉพาะภาคใต้ให้ป้องกันตนเองจากการถูกยุงกัด

ข้อเสนอแนะสำหรับประชาชน

1. จัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ตามมาตรการ “3 เก็บ ป้องกัน 3 โรค” ได้แก่ เก็บบ้านให้สะอาดไม่ให้มีมุมอับทึบเป็นที่เกาะพักของยุง เก็บขยะ เศษภาชนะไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุง เก็บน้ำ ภาชนะใส่น้ำต้องปิดฝาให้มิดชิดป้องกันไม่ให้ยุงลายวางไข่ สามารถป้องกันได้ 3 โรค คือ โรคไข้เลือดออก โรคติดเชื่อไวรัสชิคา และโรคไข้ปวดข้อยุงลาย
2. การป้องกันไม่ให้ยุงกัด ควรสวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว ทายากันยุง นอนในมุ้งถึงแม้เป็นช่วงเวลากลางวัน
3. หากมีอาการสงสัยโรคไข้ปวดข้อยุงลาย ให้รีบพบแพทย์ และไม่ควรรซื้อยากินเอง โดยเฉพาะยากลุ่ม NSAID เช่น แอสไพริน หรือไอบูโพรเฟน เพราะเพิ่มโอกาสเลือดออกตามเนื้อเยื่อและอวัยวะต่างๆ โดยแนะนำให้กินยาแก้ปวดพาราเซตามอลแทน
4. ประชาชนสามารถสอบถามข้อมูลและแจ้งข่าวได้ที่สายด่วนกรมควบคุมโรค โทร. 1422